

SOSYOLOJİ DERSİ

2.ÜNİTE

TOPLUMSAL YAPI

YAPI

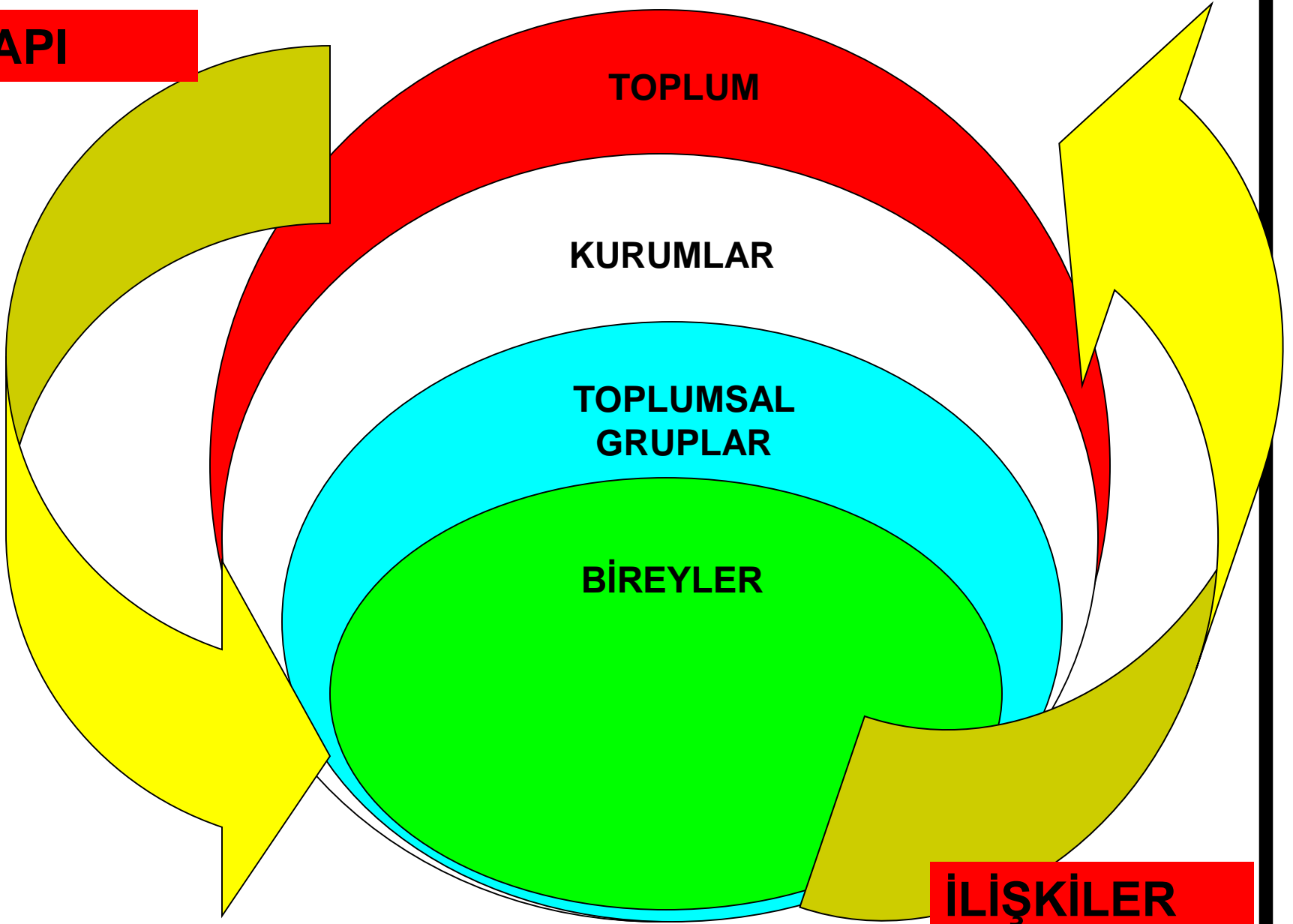
TOPLUM

KURUMLAR

**TOPLUMSAL
GRUPLAR**

BİREYLER

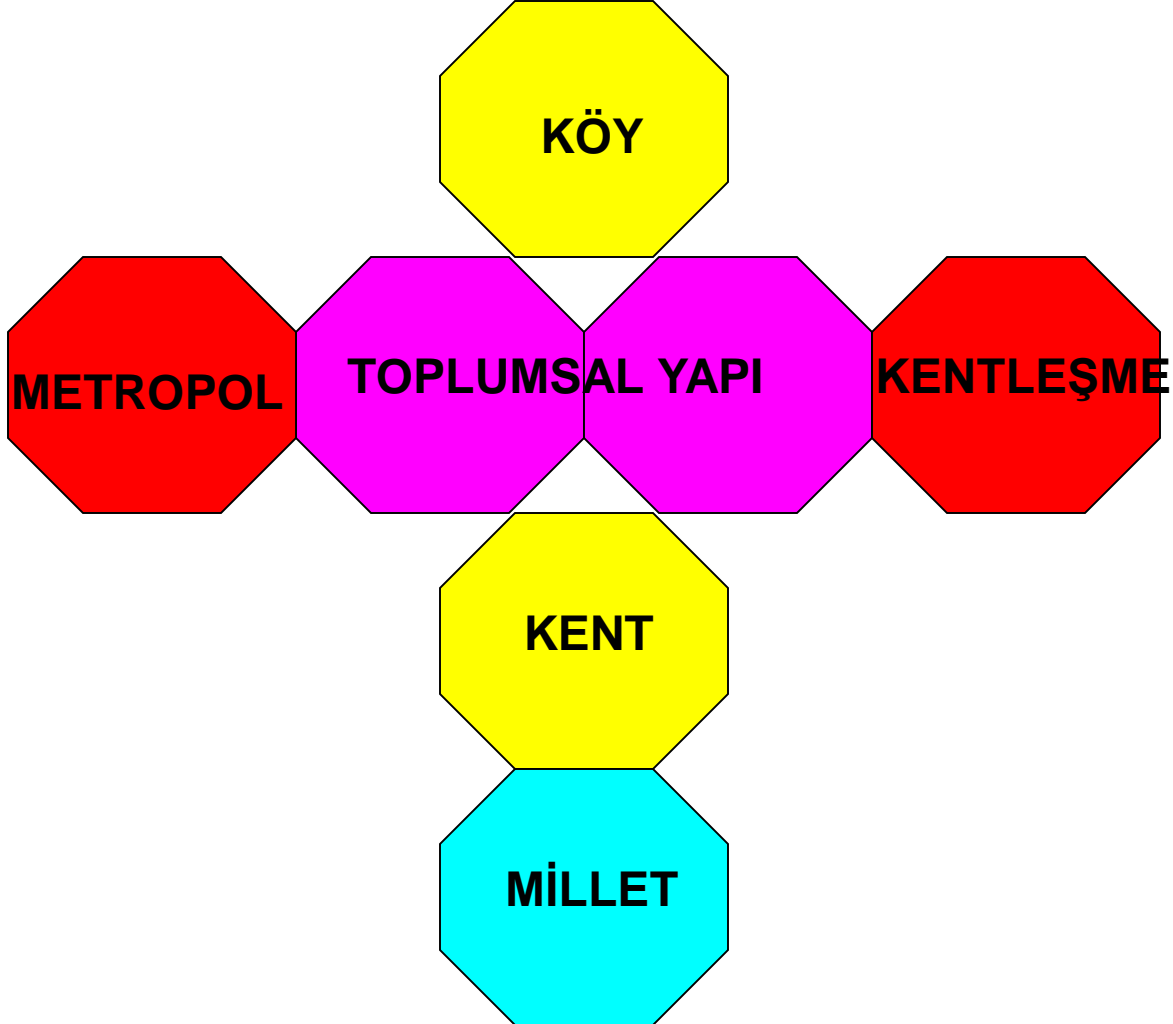
İLİŞKİLER

TOPLUMSAL YAPI VE UNSURLARI

T
E
M
E
L

K
A
V
R
A
M
L
A
R

TOPLUMSAL YAPI

Toplumsal Yapı : Toplumu oluşturan başlıca öğeleri, bunların toplum içindeki yerlerini, aralarındaki ilişkileri ve böylece işleyişlerindeki düzenliklerini ifade eden kavramdır.

Kısaca toplumsal yapı toplumu oluşturan aile, ekonomi, siyaset, kültür, eğitim, ahlak, hukuk ve din gibi kurum, birey, grup ve çeşitli öğelerden oluşan ve bunlar arasındaki ilişkileri ifade eden kavramdır.

TOPLUMSAL YAPI

MADDİ UNSURLARI

Fiziksel Çevre

Demografi (Toplum)

Teknoloji

Sanayi

Mimarı

MANEVİ UNSURLARI

Toplumsal Normlar(Kurallar)

Toplumsal Değerler

Statüler

Roller

(Gelenek-Görenek-Töre vb
unsurlar)

TOPLUMSAL YAPI

Kültürel Yönü

Fiziksel Yönü

DİKEY YAPI

SOSYAL İLİŞKİ

SOSYAL OLAY

SOSYAL STATÜ

SOSYAL ROL

SOSYAL PRESTİJ

SOSYAL DEĞER

SOSYAL NORM

SOSYAL KONTROL

SOSYAL KURUM

SOSYAL GRUP

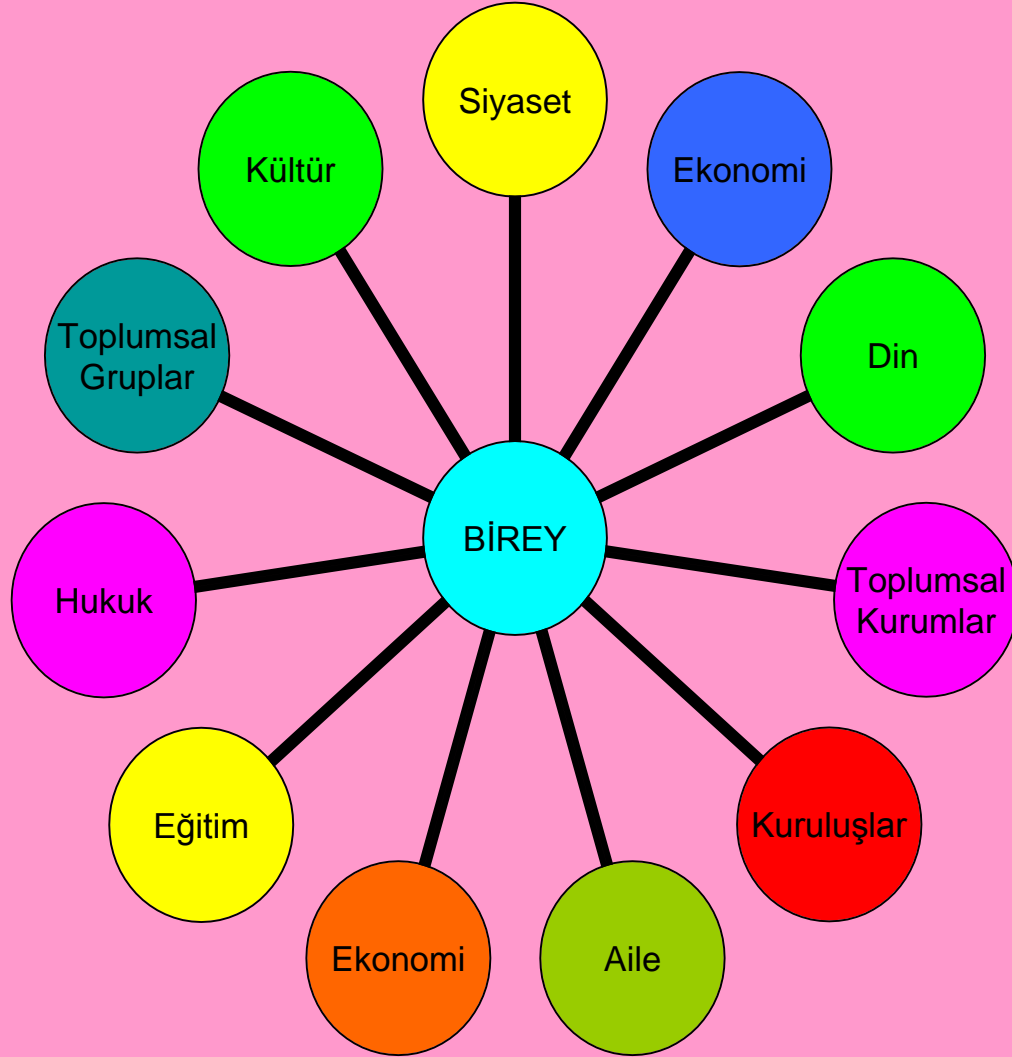
YATAY YAPI

DOĞA

NÜFUS

TEKNOLOJİ

TOPLUMSAL YAPIYI OLUŞTURAN UNSURLAR

TOPLUMSAL YAPININ ÖZELLİKLERİ

Toplumsal yapı, çeşitli öğelerin rastgele bir araya geldiği bir yığın değil, kendisini oluşturan unsurların uyumlu, anlamlı ve örgütlü bütündür.

Toplumsal yapıdaki öğelerden birindeki değişme ve gelişme, diğerini de etkiler.

Toplumsal yapı incelenirken, kültürel (manevi) ve fiziki (maddi) yön birlikte dikkate alınır.

Toplumsal yapıyı oluşturan öğeler ne kadar güçlü, birbirleriyle olan bağları ne kadar sağlam ise, toplumsal yapı da o ölçüde sağlam ve güçlü olur.

Toplumsal yapı sürekli değişim halindedir(dinamiktir).

Öğelerin değişim hızı farklıdır. Örneğin; din yavaş, ekonomi hızlı değişir.

Toplumsal yapının içerik ve nitelikleri, toplumdan topluma değişir.

Toplumsal yapılar zaman içinde kısmen veya tamamen değişime uğrar

TOPLUMSAL YERLEŞİM BİŐİMLERİ

KÖY

KÖY

KÖY : Ekonomisinin temeli tarım ve hayvancılığın oluşturduğu küçük gruptur.

ÖZELLİKLERİ

- ⦿ Nüfus hacmi ve yoğunluğu azdır
- ⦿ Yaşam fiziksel çevrenin etkisi altındadır. (İklim, toprak, doğal güçler gibi)
- ⦿ Geniş aileler görünür
- ⦿ Genellikle köylerde farklı ırk, meslek, din, kültür ve eğitim grupları görülmez yani homojendir.
- ⦿ Birincil gruplardır (yani yüz yüze ilişkiler vardır).
- ⦿ İnsanlar üzerinde geleneğin, dinin etkisi fazladır. Geleneksel yapı söz konusudur.
- ⦿ Biz duygusu fazladır. (yani dayanışma güçlüdür.)
- ⦿ Cemaat tipi toplumsal gruplardır. (Aynı zamanda birincil grup özellikleri görülür.)
- ⦿ Toplumsal hareketlilik pek görülmez değişim az ve yavaştır.

KENT

KENT

KENT : Toplumsal yaşamın mesleklere, iş bölümüne ve farklı kültür gruplarına göre organize edildiği kurumlaşmaların yoğun olduğu kalabalık yaşam birimleridir.

ÖZELLİKLERİ

- ⦿ Ekonominin temeli hizmet ve sanayi sektörüdür.
- ⦿ İş bölümü fazladır. (Memur, Mühendis, Tüccar, Temizlik Sektörü, Sanayi vb)
- ⦿ Cemiyet tarzı gruplardır ve dayanışma tipi köylerden farklıdır.
- ⦿ Toplumsal değişim ve hareketlilik hızlıdır.
- ⦿ Geleneğin, göreneğin, dinin etkisi azdır.
- ⦿ Kazanılmış statüler fazladır
- ⦿ Olanaklar çok daha iyidir. (ulaşım, eğitim, sağlık vs gibi.)
- ⦿ İkincil ilişkiler fazladır.
- ⦿ Nüfus artışı doğumlar nedeniyle değil göçler nedeniyledir.

METROPOL---METROPOL---METROPOL---METROPOL

Sanayileşmenin artmasıyla kentlerin tek merkezli olmaktan çıkıp çok merkezli büyük kentlerin ortaya çıkmasına **metropol** denir.

ÖZELLİKLERİ

- Her merkez ayrı bir etkinlik alanıdır.
- Çeşitli iş alanlarında uzmanlaşmış merkezlerden oluşur. (Finans Merkezi, Sanayi Merkezi, Eğitim Merkezleri, Alışveriş Merkezleri gibi)
- Zenginlerin yerleşim yerleri daha dışta iken işçi grupları ve orta düzeydeki insanlar sanayi merkezleri civarında yerleşirler.

METROPOL

METROPOL

MİLLET

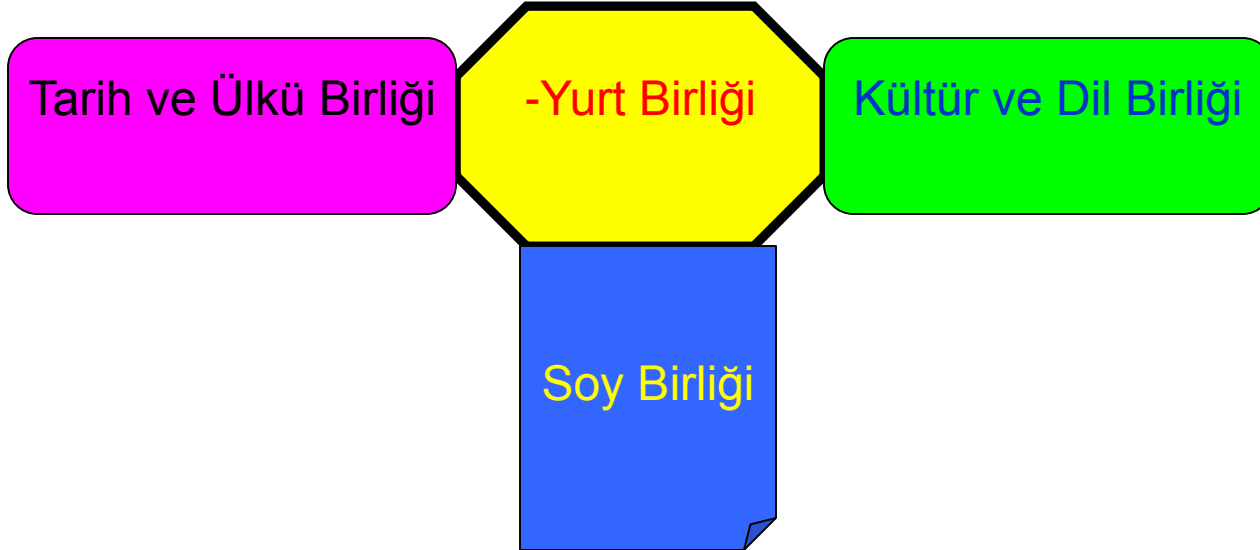
MİLLET

MİLLET

MİLLET : Sınırları belli bir toprak parçası üzerinde geçmişte yaşamış, şimdi de bir arada yaşama inancı, isteği ve kararında bulunan aynı vatana aynı maddi, manevi değerlere sahip çıkan, aralarında dil, kültür, tarih, duygu ve düşünce birliği bulunan ortak bir tehlike karşısında birlikte tepki gösteren insanların oluşturduğu gruptur.

Milleti Meydana Getiren Unsurlar Şunlardır:

KENTLEŞME

KENTLEŞME

KENTLEŞME: Özellikle kırsal kesimlerin (köylerin) zamanla kalabalıklaŐması kentsel yaşam özellikleri taŐımasına kentleşme denir.

Aynı zamanda küçük kentlerinde deĐiŐen teknolojiye zamana bağlı olarak daha büyük kentlere dönüŐmesi modernleŐmesi de kentleşme içinde değerlendirilir.